

Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, pred kratkim pa še Dežela Furlanija - Julijska krajina.

Ob odprtju se je zunanja podoba muzeja korenito izboljšala, dograjene so bile tudi sanitarije. Kljub temu muzej še vedno čaka na izpeljavo vseh birokratskih postopkov, da bi lahko v njem vzpostavili uradni urnik in formalno uredili vodenja in prodajo vstopnic. V načrtu je tudi trgovina s spominki, nekateri izmed njih so bili predstavljeni tudi ob septembrskem odprtju.

Na slovesnosti, kjer se je zbrala večstoglava množica krajanov in podpornikov muzeja od blizu in daleč, so nastopili otroci iz osnovne šole v Križu, godba iz Nabrežine in moški zbor krajevnega kulturnega društva Vesna, sledili pa so nagovori predsednika društva Franca Cossutte, direktorja Bruna Volpija Lisjaka, ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu Republike Slovenije Gorazda Žmavca, dr. Boštjana Žekša, svetovalca predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja, množico so pozdravili tudi deželni odbornik za kulturo Furlanije - Julijske krajine Gianni Torrenti, predsednica Tržaške pokrajine (v odhodu) in občinska svetnica Maria Teresa Bassa Poropat ter še Živka Persi, deželna predsednica Zveze slovenskih kulturnih društev v Italiji (ZSKD). Ta je med drugim poudarila, da na Tržaškem delujejo še trije podobni muzeji, in sicer Kraška hiša v Repnu, Etnografski muzej v Škednju in Muzej Ricmanje. Vsi štirje muzeji se spoprijemajo s podobnimi težavami, to je s formalno neurejenim strokovnim vodstvom, delovanjem na osnovi prostovoljnega dela in pomanjkanjem stalnega vira financiranja. Muzej Ricma-

nje je že dlje časa zaprt, saj nima urejenega niti vprašanja skrbništva zbirke in prostorov. Glede na to, da te ustanove ohranjajo zelo zanimivo in pomembno kulturno dediščino, bi bilo smiselno, da bi tudi državne institucije podprle njihovo delovanje in razvoj, saj so privlačni tako za krajevno prebivalstvo kot za zunanje obiskovalce, ki seveda predstavljajo tržno zanimiv turistični tok. Kljub temu je bilo že na odprtju Ribiškega muzeja očitno pomanjkanje zanimanja za njegovo delovanje. Potem ko muzej ni nikoli dobil denarne podpore Tržaške pokrajine in Občine Trst, se slednja ni odzvala niti vabilu na odprtje muzeja – na slovesnosti ni bilo nobenega njenega predstavnika. To žalostno dejstvo kaže na to, da je muzej kljub vsemu očitno trn v peti javnim oblastem v tržaškem okolju. Na to problematiko je opozoril tudi Bruno Volpi Lisjak s sestavkom, ki ga je v pisni obliki razdelil prisotnim politikom in novinarjem. Sam je svoj način komunikacije komentiral z izjavo, da z bridkimi ugotovitvami ni želel pokvariti vesellega vzdušja na slavnostnem odprtju. V svoji pisni izjavi je povzel razloge za nastanek muzeja, torej izumrtje slovenskega ribištva. To je bilo posledica jasnih in premišljenih političnih dejanj italijanskih oblasti v obdobju pred drugo svetovno vojno in po njej, s katerimi so dosledno ovirali slovenske ribiče ter finančno in infrastrukturno podpirali njihovo konkurenco. Takšna naravnost se očitno še vedno nadaljuje, saj si drugače ni mogoče razlagati popolne brezbržnosti do tako pomembnega dogodka, kot smo mu bili priča v Križu v nedeljo, 25. septembra.

MESEC MODE V MUZEJU

V Pokrajinskem muzeju Maribor smo med 5. in 31. majem 2016 uspešno izpeljali že četrti *Mesec mode v muzeju*. Projekt je nastal z željo spodbujati modno dogajanje v muzeju in v mestu Maribor.

Izhodišče projekta so naše bogate muzejske zbirke, v katerih hranimo okrog 9.000 eksponatov, povezanih z oblačilno kulturo. Ti imajo pomembno mesto v slovenskem muzejskem prostoru, predvsem pa ponujajo veliko različnih možnosti interpretacije.

Omenjeno gradivo in z njim povezane vsebine želimo predstavljati na sodoben način ter opozarjati na pomen oblačilne kulture v preteklih obdobjih. Modo želimo tudi aktualizirati in jo prikazati kot pomemben del kulture. Oblačilna kultura oziroma oblačilni videz ljudi različnih

družbenih slojev je močno prepleten z gospodarskimi, političnimi, družbenimi in kulturnimi vplivi. Govorimo o vsem, kar sodi k človekovi zunanji podobi: oblačila, pokrivala, obuvala, modni dodatki ter tudi pričeske in nega telesa. Oblačenje je neločljivo povezano z modo in slogom. V zgodovinskih obdobjih so se oblačila spreminjala tako v funkcionalnem kot tudi v estetskem in simbolnem smislu. Obleka torej ni le kos blaga, ki nas ščiti pred zunanjimi vplivi, temveč z njo tudi komuniciramo z okolico in izražamo svoja razpoloženja.

Leta 2004 se je začela postopna prenova mariborskega gradu, v katerem se nahaja Pokrajinski muzej Maribor, zato je bilo treba umakniti tudi dotedanjo stalno razstavo o modi. Praznino smo zapolnili z občasnimi tematskimi

* Tadej Pungartnik, mag. etnologije, višji kustos, Pokrajinski muzej Maribor, Grajska ul. 2, 2000 Maribor; tadej.pungartnik@maribor.si

Moda in mladi: Modna revija študentov z Univerze v Ljubljani in Univerze v Mariboru.
Foto: Marko Pigac, Maribor, 5. 5. 2016.

Čipke in vezenine: utrinek z občasne razstave.
Foto: Marko Pigac, Maribor, 12. 5. 2016.

razstavami predvsem tistega gradiva, ki ga je muzej hranil v depojih in do tedaj še ni bilo na ogled javnosti.

Kmalu se je pokazala tudi potreba po dodatnih vsebinah, zato je vzkliła ideja o *Mesecu mode v muzeju*, ki v mesecu maju nagovarja vse modne navdušence, zlasti mlade generacije, ki zahtevajo nekoliko drugačen, predvsem dinamičen in drznejši pristop. Naša osnova so še vedno muzejski predmeti, s katerimi iščemo vzporednice med preteklostjo in sedanostjo, hkrati pa so sodobnim oblikovalcem, s katerimi aktivno sodelujemo, navdih za poustvarjanje ali ustvarjanje.

S projektom želimo biti družbeno odgovorni, predvsem pa se trudimo spodbujati ustvarjalnost mladih. V njih želimo vzbuditi zavedanje, da je muzej namenjen njim, doživetja v muzeju pa lahko postanejo odlični navdih za kovanje novih idej.

Tako kot že vsa leta doslej je bila izhodišče *Meseca mode* občasna razstava, ki smo jo nadgradili s spremljevalnimi dogodki. Letošnji *Mesec mode* smo posvetili krašenju in bogatenju tkanin. S tem smo se simbolično pridružili junjskemu *Svetovnemu čipkarskemu kongresu (OIDFA)* v Sloveniji. Na osrednji razstavi, ki smo ji nadeli preprost naslov *Čipke in vezenine*, smo izpostavili predmete, ki so povezani s čipkami in vezeninami, ter jih postavili ob bok sodobnim trendom svetovnih modnih prestolnic. Predstavili smo bogato gradivo od 17. do 20. stoletja.

Na prvem dogodku ob svečanem odprtju projekta smo predstavili že uveljavljene ustvarjalce, ki v svoje delo na

kakršenkoli način vpletajo podobe čipk. Predstavili smo pet uspešnih zgodb: Aljo Novak Viryent, oblikovalko in izdelovalko prestižnih čevljev, ki jih krasijo tudi aplikacije idrijske čipke; zakonca Bricman, ki svoj unikatni porcelan Catbriyur krasita s podobami, ki spominjajo na čipko; Tino Koder Grajzar, ki ustvarja moderno avtorsko idrijsko čipko; arhitektko Manco Ahlin, ki pri svojem delu uspešno povezuje tradicionalna znanja s sodobnim oblikovanjem; ter modno oblikovalko Petjo Zorec, ki je predrtje tkanine, spominjajoče na čipke, uporabila pri izdelavi moških oblačil. Naslednji dogodek je bil posvečen študentom – mladim ustvarjalcem z Univerze v Mariboru in Univerze v Ljubljani. Predstavili so svoje stvaritve, ki so nastale v skladu s trajnostnim razvojem in uporabo tradicionalnih znanj. Tradicionalna znanja smo predstavili tudi na občasni razstavi z naslovom *Skrivnost čipke*, ki smo jo pripravili v sodelovanju z ljubiteljskimi klekljaricami iz Maribora in s Ptuja. Mesec smo zaokrožili z modno revijo spodnjega perila priznane blagovne znamke Triumph, ki že od leta 1886 žanje velike uspehe. Njihovi izdelki so znani po eleganci in čudovitih čipkah ter so namenjeni predvsem predstavnicam nežnejšega spola.

Vsi omenjeni dogodki so bili zelo dobro obiskani. Nanje so se – kot drugi obiskovalci – pozitivno odzvali predvsem predstavniki mlajše generacije, ki sodijo med zahtevnejše uporabnike muzeja in jih na drugih muzejskih dogodkih velikokrat pogrešamo. Z motivacijo mladih smo tako dosegli enega osnovnih ciljev *Meseca mode v muzeju*.